

Vammaisneuvoston lausunto liikkumisen tuen matkabudjetin palvelusetelin käyttöönottamisesta

Vammaisneuvosto kiittää mahdollisuudesta lausua liikkumisen tuen matkabudjetin palvelusetelin käyttöönotosta.

Pidämme myönteisenä tavoitetta asiakkaiden valinnanvapauden ja yksilöllisten tarpeiden parempaa huomioimista.

Vammaisneuvostolle esitelty palveluseteli-matkabudjettimalli on keskeneräinen ja myös aikataulultaan epärealistinen. Kaikkiin kysymyksiimme ei ole pystytty vastaamaan. Tarkempien keskustelujen valossa näyttää, että malli voi muuttua vielä kokonaan. Lausuntomme perustuu saamaamme mielikuvaan.

Vammaisneuvosto vaatii periaatteiden uudelleen arvioimista ja jatkokehitystä yhteistyössä vammaisneuvoston ja sen kuljetuspalvelutyöryhmän kanssa.

Esitämme alla keskeiset huomiomme:

Hyvinvointialueen vastuun tulee säilyä:

- miten turvataan asiakasturva, laatu ja valvonta, kun hyvinvointialue valitsee palveluntuottajat?
- palvelusetelimalli siirtää vastuun kokonaan asiakkaalle, koska sopimus muodostuu asiakkaan ja palveluntuottajan välille, vaikka aito valinnanmahdollisuus on rajoitettu.
- miten vaikutusten arviointi ja seuranta hoidetaan?

Palvelu mahdollinen vain sovelluksen kautta:

- sovelluksen tulee olla digisaavutettava. Käytettävyys tulee aidosti testata eri vammaryhmillä.
- Asiakkaan kriittiseksi valintakriteeriksi tulee digiosaaminen, joka ei ole yhdenvertaista.
- Asiakkaalle tulee turvata varajärjestelmä, jos kyytiä ei ole saatavissa tai sovelluksessa on häiriö. Näissä tilanteissa tulee olla mahdollisuus asioida puhelimitse ja lisätä kuitti järjestelmään.
- Sovelluksen tulee tarjota selkeä näkymä budjetin seurantaan eli käytettävissä oleva budjetti ja käytetyt matkat hintoineen.

Asiakkaan budjetin määrittely

- Päätöksiin kirjataan perustelut: miten yksilöllinen tarve, etäisyydet, toimintakyky ja erityistarpeet huomioitiin.
- Palvelutarpeen arvioinnissa tulee huomioida yksilölliset tarpeet, elämäntilanne, toimintakyky, apuvälineet, sääolosuhteet ja alueelliset erot. Järjestämistapa ei voi rajoittaa oikeuksia.

- Budjettiin tulee lisätä kyytien edellyttämät lisät.
- Budjetissa varmistetaan turvallinen kotiinpaluu kaikissa tilanteissa
- Budjetin riittävyys turvataan myös hintojen noustessa.
- Päätökset budjetista ovat muutoksenhakukelpoisia; oikaisuvaatimus- ja valitusohjeet annetaan selkeästi.
- Mahdollistetaan nopea välitarkistus, jos palvelun toimivuudessa ilmenee olennaisia puutteita.
- Asiakkaalla on oikeus joustavaan mallinvaihtoon.

Omavastuut

- Esitämme, että kaikkien järjestämismuotojen ja niiden yhdistelmien osalta otetaan käyttöön maksimiomavastuu, joka on joukkoliikenteen kuukausimaksun kokoinen.

Asiakastuki ja viestintä

- asiakastuki tulee järjestää, jotta kaikilla on mahdollisuus käyttää sovellusta
- tiedotus tulee olla selkeää ja saavutettavaa, myös digisaavutettavaa. Malli tulee kuvata selkeästi, eri osapuolten vastuita unohtamatta.

Yhteenveto

Vammaisneuvosto esittää, että

- mallia kehitetään yhteistyössä vammaisneuvoston ja sen kuljetuspalvelutyöryhmän kanssa, huomioiden myös muut sidosryhmät (esim. taksiryttäjät).
- Eri vaiheita testataan ja todennetaan niiden toimivuus.
- Luodaan seuranta- ja raportointikäytännöt sekä sovitaan kehittämismenettelyt.

Vammaisneuvoston puolesta

Pirkko Kuusela
Vammaisneuvoston puheenjohtaja

Marsa Valtonen
1.varapuheenjohtaja

Juha-Matti Koskinen
2.varapuheenjohtaja

Jessica Holmlund
3.varapuheenjohtaja